

Vpad v Albanijo in Dalmacijo

NEMCI NA BALKANU V PASTI: ZAVEZNIŠKI PARAŠUTNIKI REŠENI

Rim, Italija. — V sredo so prišle v svet vesti, da so Zavezniški vpadli v Albanijo in na več dalmatinskih otokov v Jadranu. Vpad se je skrbeno in na tihem pripravilo. Neka poročila omejujejo, da se je vpad pričel že pred več dnevi in da so ga Zavezniški držali v strogi tajnosti radi tega, da ne bi dvignili prevelike pozornosti med Nemci v Grčiji in južnem Balkanu. Tudi ruske čete so baje zadnje dni prišle globoko v jugoslovansko ozemlje, kar je tudi ostalo tiho radi istega namena, da se od obeh strani Balkan prereže in tako zajame nemško vojsko na jugu Balkana. Koliko bodo ti načrti uspeli pokaže prihodnjih par dni.

Vest je prišla v svet, ko so čete zadele na nemške edinice v Albaniji in Dalmaciji in je nemška radio postaja iz Berlina oznanila v torek, da so Zavezniški vpadli na Balkan. Poročilo omenja, da so Zavezniški udarili na 400 milj dolgem obrežju od grške meje pri Albaniji gori do Splita in še višje. Kako glo-

boko so Zavezniški prišli do sedaj je še vojaška tajnost. S tem se je torej pričelo osvobodjevanje Balkana.

London, Anglija. — Angleški parašutniki, ki so bili poslani preko Rene še pred devetimi dnevi v nemško zaledje, so se v sredo rešili nemškega obroča severno nad mestom Arnheimom. 9 dni so bili, kakor v pasti in prestali so strašne boje. Vsi izčrpani so se vrnili po preboju nemške črte. A boj in žrtve niso bile zaman, pravi poročilo.

Na drugih točkah ob Siegfriedovi črti divjajo naprej še vedno ljuti boji. Razni opazovalci pravijo, da Siegfriedova črta mora biti premagana v enem mesecu, ali pa se bo vojna vlekla do spomladi.

RUSI OČIŠČUJEJO BALTIK; BOJI V ITALIJI IN DRUGO

London, Anglija. — Glasom poročil iz Moskve, so ruske čete že domalega očistile vso Latvijo, le mali kos ozemlja okrog zaliva pri Rigi je še neočiščen. Z očiščevanjem sovražnika bodo Rusi vsak čas gotovi v baltičkih državah, nakar se bo njihova ost obrnila proti Vzhodni Prusiji.

Poročilo iz Budapešte omenja, da so Rusi zasedli mesto Mako in da se bližajo Szegedu, ki je drugo največje mesto na Ogerskem. Rusi so zdaj do 35 milj globoko v Ogerski. Ob čehoslovaški poljski meji divjajo v karpatiskem pogorju hudi boji. Rusi so osvojili zadnje dni več važnih gorskih pozicij, kakor tudi Rostok prehod, omenja poročilo. Na vzhodnem delu so zasedli velik del slovaškega ozemlja.

Rim, Italija. — Zavezniški so zadnje dni naleteli v Severni Italiji na hud odpor. Nemci se bijejo s pravim fanatizmom, pravi poročilo. Vendar kljub silovitim protinapadom sovražnika so angleške čete ob Jadranu napredovale za dve mlje. Tako so tudi ameriške čete izboljšale svoje pozicije pod Bologno in se bližajo glavni cesti, ki vodi skozi dolino Po. Drugih večjih sprememb pa na italijanski fronti ni.

RUMUNIJA IN RUMUNCI V RUSKEM OGLEDALU

Moskva, Rusija. — Ruski novelist Leonid Sobolev, piše o zanimivih odkritjih v "Pravdi". Med drugim hoče prikazati s kakimi očmi gledajo ruski vojaki v Rumuniji na rumunsko socialno življenje, ki ga zdaj gledajo v Bukarešti. Sobolev je osebno obiskal rumunsko prestolnico in omenja, da ga je posebno zbudilo v oči gledališko življenje v Bukarešti. Našminkane dame, lišpanje ustnic z barvili, kratka krila, vse to imenuje "pregrešnost".

Rumunsko prebivalstvo opisuje, da je grabežljivo, hrepenče po denarju. Vlada blaznost in pretveza. Blaga in denarja je v Bukarešti dosti. Rumunci so kramarske duše. Preje so se lizali Nemcem, z njimi so šli pleniti v Rusijo. Ko je rusko ljudstvo v Leningradu, Moskvi in drugo trpelo, so Rumuni vlačili obilico blaga, ki so ga nropali po Ukrajini in Kavkazu,

v Rumunijo. Kavkaško vino, ki so ga nakradli v Kavkazu se še sedaj dobi v Rumuniji. Rusko žito tudi. Meščanski mladiči so podkupovali javne uradnike, da so jih pustili izven vojaščine. Ruske ujetnike so zaposlevali po veleposestvah, da so jim delali. Zdjaj pa vsi ti pričakujejo milostnega ravnanja od Rusov, pravi Sobolev. Rumunci si morejo odslužiti svoje grehe le s tem, da se z Rusi zdaj požrtvovalno bore proti Nemcem in pa da z vsob dobro voljo izvršujejo pogoje premirja.

Zanimivo je, da Sobolev, ki prihaja iz komunistične šole pi-

Njegov bobneči grom se ne oglasi za nekaj časa, ko ta ameriški 8 inčni top prvi po mirni deselaki cesti blizu mesta Metz v Franciji. Tretja armada generala Pattona je grosovito razsajala in tepla Nemce po grbi v tem okrožju.

ZDRUŽENE DRŽAVE ZNIŽUJEJO JEJO ARGENTINSKI IZVOZ

Washington, D. C. — Državni departament je včeraj naročil vsem ameriškim ladjam, da naj se za naprej ne ustavljajo več v argentinskih pristaniščih. Glavne važnejše ameriške ladje se že celo leto niso ustavljale v argentinskih lukah. Ta korak je ameriška vlada naredila zato, da pokaže svoje stališče proti Argentini, ki se je ves čas brezbržno in hladno obnašala proti panameriški zvezi ameriških republik, ki so skupno sodelovale v načrtih proti osiščnemu vplivu, ki je silil na oba ameriška kontinenta. Argentina je celo dajala osiščnim agentom zavetje in potuho. Za to svoje obnašanje bo zdaj čutila gospodarski pritisk, ki za Argentino v bodočnosti ne bo prav nič prijeten.

VPRAŠANJE REPATRIACIJE IN OBNOVE TEŽKA NALOGA

Montreal, Kanada. — Zavezniški svet za rehabilitacijo in pomoč okupiranim deželam je sprejel resolucijo, ki apelira za sklad 50 milijonov dolarjev samo za rehabilitacijo in pomoč Italiji. Zastopnik Jugoslavije je zaprosil za slično pomoč. Dekret svet je bo razširil tudi na druge dežele, kakor hitro bodo osvobojene izpod Nemcev. Rehabilitiranje osvobojenih dežel bo silno težka naloga. Pomagati bo treba milijonom ljudi, ki so jih Nemci razgnali po vsej Evropi in jim uničili ogromno lastnine in drugega.

NAZIJI POBEGNILI IZ RIGE

London, Anglija. — Radio vest iz Stockholma omenja, da so včeraj zadnji Nemci pobegnili iz Rige pred tremi ruskimi armadami. Riga prestolnica Latvije se nahaja pred padcem. Mesto je hudo poškodovano od bombardiranja.

še in obsoja rumunsko gnilo meščansko gledališko življenje. Dvoje je mogoče, da slovanska duša kljub vsem priložnostim in zapeljivosti komunističnega življenja se ni oddaljila od moralne zavesti, ali da v Rusiji vlada gotova morala, ki je boljša od meščanske rumunske morale.

KRIZEM SVETA

London, Anglija. — V Španiji se je razširila govoriča, da je Rudolf Hess pobegnil iz Anglije. To vest pa je včeraj zavrnil kot neresnično vojni minister Sir Grigg, ki je povedal parlamentu, da je Hess dobro zastražen v ujetniškem taborišču, kjer ni prilike za pobeg.

Rim, Italija. — List "Risorgimento Liberale" poroča, da je nastal v Regina Coeli, kjer so zaprti politični jetniki, upor. Ujetniki so skušali kar v masah pobegniti iz zaporov. V mešanici je bil eden izmed jetnikov ustreljen in več pa ranjenih, omenja poročilo.

Buffalo, N. Y. — General Hershey je podal izjavo, da je namen nabornih oblasti poskrbeti kolikor največ mogoče dela za one, ki se bodo vračali iz vojaške službe. Vojak zasluži prednost pred drugimi, ker on se je boril, da bodo lahko drugi uživali boljše življenje, je povdarjal Hershey.

Zurich, Švica. — Ameriški letalci so pomotoma vrgli te dni nekaj bomb na švicarsko ozemlje. Zgodilo se je to v Pfyn in Thurgau okraju. O kakih življenjskih izgubah v teh slučajih poročila ne omenja.

Washington, D. C. — Vlada je ukinila omejitve te dni od mnogih predmetov, ki jih razne družbe niso smele neomejeno izdelovati. Tako je ukinjena omejitev, ki je določala, da se začasno ne izdeluje samopojnih peres in mehaničnih svinčnikov.

London, Anglija. — Radio postaja v Moskvi je objavila sinoči vest, da imajo grški partiotje obkoljeno grško prestolnico Atene. Okrog 50.000 patriotov se bori z Nemci pri Atenah, pravi vest. Nove rezerve prihajajo patriotom na pomoč iz gorvoja.

Washington, D. C. — Tu so se razširile vesti, da namerava v mesecu januarju obiskati Avstralijo angleški prvi minister Winston Churchill. Namen njegovega obiska bo, prisostvovati važnim posvetovanjem glede kampanje proti Japoncem. Udar na Japonce, ki ga bodo hudo občutili, se pripravlja za drugo leto od strani Zavezni-

HITLERJEVO NOVO "TAJNO OROŽJE" TANK BREZ GASOLINA

London, Anglija. — Ameriška radio postaja v Franciji je omenila, da so Nemci začeli uporabljati "novo tajno orožje" nekak tank, v katerem je net. mož. Eden vodi tank, drugi štirji pa gonijo tank, kakor bicikel na nožni pogon. Ta novi tank imenujejo kot novo orožje z oznako "V-4". Poročilo ne omenja, če je tank kaj uspešen. Dostavlja pa, da so se Nemci zatekli k nožnemu pogonu zgolj radi primoranosti, ker jim primanjkuje gasolina in bencina bolj in bolj. Odkar so zgubili v Rumuniji oljne vrelce se Nemcem to že hudo pozna. Še bolj pa bodo to čutili čez nekaj časa, ko bodo pošlje sedanje zaloge.

ARABI SNUJEJO ZVEZO ARABSKEGA SVETA

Kairo, Egipt. — V Aleksandriji zborujejo zastopniki Egipta, Lebanona, Iraka, Sirije in Transjordanije. Pred seduje premier egipčanske vlade Mustafa El Nahas Paša. Zastopniki arabskih dežel delajo na načrtih, potom katerih naj bi prišle vse arabske dežele v skupno unijo. Angleži gledajo s pozornostjo na ta dogodek.

AKCIJA ZA COMMUNITY FUND OTVORJENA

Chicago, Ill. — V Chicagi in okolici je otvorjena velika kampanja za prostovoljne prispevke v sklad "Community in War Fund". Chicagi in okolici je predpisana kvota blizu 13 milijonov dolarjev. Okrog 6000 oseb bo začelo te dni obiskavati družine od hiše do hiše v to svrbo. Sklad se bo rabil za pomoč od vojne prizadetih deželam in tudi domačim pomoči potreb- nim.

2000 BOMBNIKOV RAZBIJA NEMŠKE TOVARNE IN PROGE

London, Anglija. — Skoro 2000 ameriških letelič trdnjav, večjih in manjših bombnikov se je udeležilo včeraj strahovitega napada na Porenje in Porurje. Napad je bil osredotočen posebno na nemške tovarne in pa železniške proge. Napad je bil učinkovit in škoda je zelo obsežna.

BALKANSKI PATRIOTJE DOBILI VELIKE ZALOGE RAZNE VOJNE OPREME

Rim, Italija. — Zavezniško zračno poveljstvo je te dni odgnilo zavese o svojem postopanju, ki je bila do sedaj skrbno zastrta. Povedalo je, da je v zadnjih dveh letih prepeljalo po zraku več kot 5.000 ton topov, streliva in drugih zalog jugoslovanskim partizanom in patriotom po drugih srednjih in južnih evropskih deželah.

Pri neki priliki je bilo treba hitro poslati 30.000 parov čevljev za moštvo maršala Tita, ki jih je nujno potrebovalo. Zaloga je bila poslana kljub temu, da je Tito zahteval samo čevlje večje mere — njegovi vojaki so namreč večinoma velike postave.

Razen skrivnih mest, kjer pristajajo zavezniški aeroplani v Jugoslaviji, je bilo več letališč prirejenih in rabljenih že precej časa v Grčiji, Albaniji in drugih deželah, je izjavilo poveljstvo in pristavilo, da bi bili Nemci presenečeni, ko bi vedeli, kako veliko je število teh letališč.

Kraljeva Zračna Sila je imela nalogo prevažati topove in

zaloge, pri tem delu pa je pomagalo tudi veliko številnih ameriških transportnih pilotov.

"Titova armada," pravi poročilo poveljstva, "dolguje veliko tem RAF prevažalcem strelnega orožja, ki so tik pred sovražnikovim nosom po zraku pripeljali partizanom na tisoče ton vojnih zalog, vse od protitan-kovskih topičev in vozil do šivank in niči, od mul pa do papirnih sponk.

"Ko bi partizanske armade imele vseh teh raznovrstnih zalog, bi bile najbrž ostale gerilske čete, njihove izgube bi bile veliko težje in Balkan bi bil ostal nemška trdnjava, zdaj pa je močvirje, ki grozi, da bo požrlo vse sovražne sile, ki so še tam ostale."

NEKAJ DROBNIH VESTI O BOJIH V JUGOSLAVIJI

Chicago, Ill. — Kakor pravija poročila iz Londona, ki se opirajo na oddaje Jugoslovanskega radia, so čete maršala Tita prodrle do dohodov Belgrada, kjer sta se strnila dva oddelka Jugoslovanske osvobodilne vojske. Pred več tedni je bilo poročano, da so se jugoslovanski partizani priborili do predmestja Beograda. Očividno so jih nemški protinapadi spet potisnili nazaj.

Tito je povedal, da zahteva tudi on mesto za mirovno mizo, ko bodo krojili novi zemljevid Evrope in sklepali o povojnem miru. Tito zahteva, da mora cela Istra s pristaniščem Trst biti priključena Jugoslaviji, saj je tam jugoslovansko ljudstvo v veliki večini. Ta Titova izjava pa ni bila prav nič všeč raznim italijanskim voditeljem in zagovornikom.

Partizani so po petdnevem boju zavzeli mesto Banja Luka, drugo največje mesto v Bosni.

Drugi partizanski oddelki se borijo, kakor zgoraj rečeno, blizu Beograda. Delavci v tovarni zrakoplovov v Rakovici, štiri mlje od Beograda, so tudi šli na straž in se pridružili partizanom.

Zadnje dni pa so jugoslovanski partizani zavzeli strateško novažno mesto Topola, 40 milj jugovzhodno od Beograda. S tem so odrezali Nemcem drugo možno pot, po kateri bi morda lahko ušli iz Balkana. Tudi bolj proti severu partizani nadlegujejo Nemce. Tako so ravno te dni potokli nemško posadko na cesti med mestoma Topola in Mladenovac.

ALI BODO ZAVEZNIKI RES PUSTILI PARTIZANE SAME

Kairo, Egipt. — Poročevalec za "The Chicago Sun" M. W. Fodor piše te dni, da je tako v Grčiji kakor izven Grčije vprašanje, kdo bo osvobodili to deželo, ali jo bodo osvobodili sami hrabri grški partizanski borilci, ali jim bodo Zavezniški prišli s svojimi četami na pomoč. Ali ne izgleda, da velja glede Jugoslavije ravno tako vprašanje?

Grški gerilci se neverjetno dobro zadržijo. Iz večine Peloponeza so že pregnali nemške in kvizilinske čete. Nemci se umikajo tudi iz Iannina okrožja na Epiru kakor tudi iz dela otoka Korfu, ki leži že deloma pred Albanijo. Tudi na grški celini nasproti otoku Korfu so zavzeli malo pristanišče. Nemci zdaj ne morejo uiti po nobeni drugi poti več kakor skozi Al-

banijo, kjer jim pa tudi ne bo ravno z rožicami poslano. Na vzhodni strani Balkana so jim že Jugoslovani in Bolgari presekali pot.

Nemci v Atenah se nočejo podati, ker se očividno bojijo, da bodo prišli v roke grškim gerilcem, od katerih ne morejo pričakovati nobenega usmiljenja, kakor ga tudi sami niso prej izkazovali drugim. Nemški poveljniki bi brez dvoma radi videli, da bi Zavezniški prišli na (Dalje na 5. strani)

WALLACE OPOZARJA!

Podpredsednik Združenih držav H. Wallace je imel te dni važen in pomenljiv govor v New Yorku glede bodočih narodnih volitev. Wallace je s svojim socialnim naziranjem hudo na levo nagnjen liberalec. V socialni politiki "New Deal" je bil in je še eden glavnih svetovalcev in sodelavcev predsednika Roosevelta. Slednji ga radi njegove visoke socialne naobrazbe visoko ceni. Radi njegovega radikalnega levčarstva ga demokrati starih nazorov odklanjajo, ker njegova socialna politika ne gre v račune z njihovim starim liberalnim gospodarskim redom, ki se doti ne razlikuje od republikanske gospodarske in socialne politike. Zato so se ga na narodni demokratični konvenciji iznebili kot kandidata za podpredsednika Zd. držav. Toda Wallace je ostal kljub temu naklonjen Rooseveltu in zanj agitira.

Pred odborom neodvisnih volilcev v New Yorku je Wallace poudarjal, da so letošnje volitve "boj za zmago, za zaposlenost in delo, za narodno zdravje in za trajen mir!" Dalje je poudaril, "da več kakor dve tretjini naroda veruje bolj v predsednika Roosevelta, da je ta bolj sposoben dati svetu dober mir kakor pa Tomaž Dewey. Za slučaj pa, da bi se zgodilo, da bo narod v novembru volil za spremembo, se prav lahko povrnemo v Hardingovo normalnost, v desetletno razpadanje, in potem v Hooverjevo paniko."

"Kdo je najbolj sposoben sodelovati z Churchillom, Stalinom in Čangkajšekom, ne da bi škodoval ameriškim interesom in ne da bi bili mi komu neenako pravični, bodisi malim ali večjim narodom? Kdo je najbolj sposoben izvesti program, da bo del in jela za vse ter prilično dobri dohodki za farmarje, za tovarniške delavce, za uradnike, za trgovce in profesionalce? Kdo je imel dosedaj v zadevah teh vprašanj največ uspeha? Jaz vem odgovor!" je naglasil Wallace.

Glede Deweya je dejal, da on ne misli, da bi si ne prizadeval delati dobro. Toda vprašanje je, kdo je sposobnejši? Dalje je dejal Wallace, da je prepričan, da je Dewey izgovore republikanski stranki, ta pa obstoji iz samih izločionistov, in kakor bodo zahtevali ti, tako bo moral on delati. Ti pa nas bodo zopet zapeljali v osamljenost, kjer bomo držali roke proč od vsega, drugi pa bodo delali brez nas svetovno politiko, ki lahko postane zopet usodna za nas, kakor je postala pred to vojno, ker se mi nismo zanimali zanj.

Tako Wallace. Vprašanje volitev in izbiranje kandidatov je resnično nad vse važna zadeva. Volilci naj kandidate proučujejo, tako tudi programe in načrte njihovih strank. Zdaj je čas za to, ne po volitvah!

PREZGODNJE NAPOVEDI

Po dobro uspeli invaziji v Francijo je naše navdušenje malo preveč naraščalo. Navdušenje je na mestu, tudi uspehi so bili tako veliki in važni, da se je moral ob njih vsakež navduševati, ki želi dobro in čuti z demokratičnimi deželami. Toda navdušenje je segalo le v tem predaleč, da smo zraven že videli, da je konec vojne že prav blizu, da bo prišel kar jutri. Ta val je tako zajel ves narod, da so premnogi že odpovedali službe v vojnih industrijah in iskali novih služb, ki naj bi bile stalne tudi po vojni. Mnogi so celo stavljali, da bo v Evropi vojne konec do 1. oktobra. V tej sodbi smo bili malo preveč navdušeni, druge škode ni.

Vojna se sicer res lahko zaključi vsak čas. Za Nemce nima nadaljevanje vojne z vojaškega stališča nobenega pomena več. Le žrtve se večajo, to je vse. Pa vendar branijo svoje meje s prav blaznim fanatizmom. Čemu to? V kolikor je mogoče poznati nemško politiko, ta stremi zdaj le za to, da bi dobila glede miru kak pogoj, ki bi jim dajal vsaj nekaj upanja še. Zavezniki nočejo o tem ničesar slišati. Nemcem sta še v Casablanci pred dvema letoma zapisala na steno Churchill in Roosevelt: Brezpogojna podaja, drugače se ne sprejme nič! To pa pomeni konec za vsako možnost, ki naj bi nudila kako upanje, da bi si Nemci ohranili kaj svojega vojaškega pomena ali kar koli, ki bi jim dajalo poznejše upanje in možnost za kako vojaško obnovo in za kako zopetno fantazijo, da bi zavladali nad svetom.

Nemcev se loteva po vseh dosedanjih porazih obup, a popolnoma še niso obupali. Še vedno mislijo, da se jim bo ponudila kaka luknjica, skozi katero si bodo vsaj nekaj rešili. Upajmo, da jim Bog kake take sreče ne bo naklonil.

Vlekli pa bodo Nemci, pa naj jih stane kar hoče, do naših narodnih volitev. Če bo Roosevelt ponovno izvoljen, potem bo mir naenkrat. Če bo Roosevelt zgubil, pa bo novo zraslo nemško upanje, da še ni vse izgubljeno in da bo nova administracija bolj milostna, kakor Roosevelt. Potem pa bodo morda vlekli preko zime, misleč, da se bo z novo administracijo dalo skleniti boljši mir.

Yes, tudi Nemci gledajo na naše volitve.

MALO DROBIŽA

Roka, ki zaneti, ne more pogasiti plamena.

Živimo in se učimo, a ne postajamo modrejši.

Le malo je mož, ki bi bili junaki v očeh svojih služabnikov.

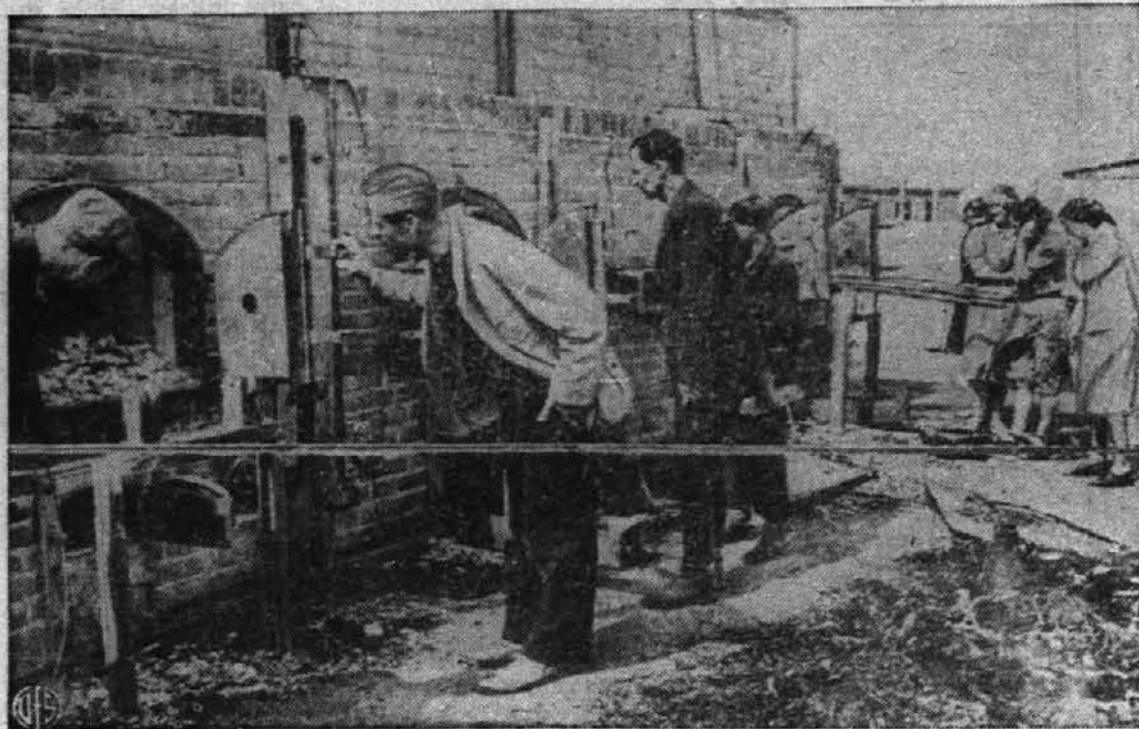
Dejanje je vse, slava nič.

Prijetno je zreti na dež, če stoji človek na suhem.

Veliko več stane osvetliti se nad krivicami, kot prenašati jih.

Stare pesmi so najslajše in stari prijatelji najbolj gotovi.

HIŠA, KI JO JE DAL HITLER ZGRADITI

Še nikdar niste videli tako groznega prizora. Tukaj so peči, kjer so naziji sežigali svoje žrtve. Pretreseni prebivalci mesta Lublin na Poljskem nemo gledajo te nečloveške naprave. V krematoriju je ptero peči in v vsaki je mogoče sežigati pet ali šest trupel v pol ure. Trupla, ki so čakala, da pridejo na vrsto, so bila naložena kakor skadavnica drv pred temi pečmi, ko je rdeča armada dospela v mesto.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

NEŽNA ZGODBICA

Pred kratkim je bil častno odpuščen iz vojaške službe Corp. Harold Condon, star 45 let, iz Chicage, potem ko je prebil dve leti v Afriki in Italiji. Prišel je domov in povedal v srce segajočo zgodbo iz življenja na fronti.

Njegovi tovariši so v neki votlini blizu Casajo v Italiji našli prestrašeno osemljetno italijansko deklico. Ime ji je Rosie Spatuna. Njeni starši so bili ubiti, ko so bombe padale na Neapelj. Ameriški vojaki so jo vzeli s saboj v taborišče, poskrbeli, da se je lepo umila in skopala, ter ji dali jesti, saj je bila siročica vsa sestradena.

Precej časa je minilo, preden se je do kraja otresla strahu pred vojaki. Ameriški fantje so vedno kar najbolj prijazno postopali z njo, ji prinášali razne kose svoje vojaške obleke, tako da je bila kmalu vsa na novo oblečena, dajali so ji sladkor in čokolado in kar so imeli dobrega. Vsem se je priljubila. Fantje so se odločili, da jo bodo imeli za svojo, korporal Condon pa je postal njen poseben prijatelj. Naučil jo je znano ameriško pesem "Rosie the Riveter," ki jo je dekletce kmalu tako dobro znala prepevati, da so jo vsi začeli klicati Rosie the Riveter.

Sedaj si korporal Condon dopisuje z nekim katoliškim duhovnikom, ki skrbi za Rosie, dokler bo konec vojne. Tedaj namerava Condon, ki je vdovec in ima 23-letno hčer, vzeti Rosie za svojega otroka. Preden je šel k vojakom, je bil Condon pri gasilcih v Chicagi in se namerava v kratkem spet lotiti tega posla.

BAMBUS

United Fruit Company je začela uvajati gojenje bambusa.

sovega trsa v Srednji Ameriki. To nalogo ima na skrbi Alberton Lee, ki je ravnatelj za nove pridelke pri imenovani družbi, prej pa je bil ravnatelj tropične poskusne postaje v Mayaguez, Puerto Rico, v službi poljedelškega oddelka Zed. držav.

Bambus je eden najvažnejših pridelkov na svetu in podlaga vsej orientalski varčivosti, posebno v spodnji Kitajski, na Javi in na Filipinih. Ni ga mogoče prekositi pri zgradbi dobrih in ne dragih hiš, bodisi za tlak, stene ali streho; uporaben je za pohištvo, za postavljavanje raznovrstnih farmarskih gospodarskih poslopj in celo za preprost kmečki vodovod.

V JEČO JE MORAL

Ker ni hotel umreti kot vojak na bojnem polju, bo 24-letni Arnold Earnest iz farm v Alabami moral prihodnjih pet let presedeti v zaporu. Federalni agenti so ga v začetku avgusta končno ujeli v nekem skednju v Alabami. Fant se ni hotel vpisati k vojakom; raje se je tri leta skrival po raznih votlinah in živel kot cigan. Sedaj pravi, da mu bo silno težko spati v ječi. Spoznal je tudi, da federalnim agentom nihče ne uide in da ne prenehajo iskati svojega človeka, dokler ga ne najdejo. Tri leta se jim je izmikal, nazadnje so ga pa le našli.

MANJ BOLEZNI BO

Polezenskim bacilom, ki se prenašajo po zraku, bo slaba prela v bodočnosti, ko bodo vbrizgavali v zrak posebno paro, ki so jo zdaj znašli na tehnološkem inštitutu Northwestern univerze. Poskusi so se obnesli prav zadovoljivo.

Pravijo, da bodo tako nevidno antiseptično paro vbriz-

gavali v zrak po domovih, uradih, tovarnah in gledališčih. To bo omejilo prehlade, influenco, pa tudi ošpice, škardlino, pljučnico, revmatično mrzlico, hudo vnetje bezgavk v grlu, kože kakor tudi močno gnajenje v okostju glave (sinusitis). Para, ki je narejena iz triethylene glycola, nima nobenega duha, se ne more vneti in stane prav malo. Da se sploh nahaja v zraku, ni mogoče drugače doznati kakor z znanstvenimi poskusi.

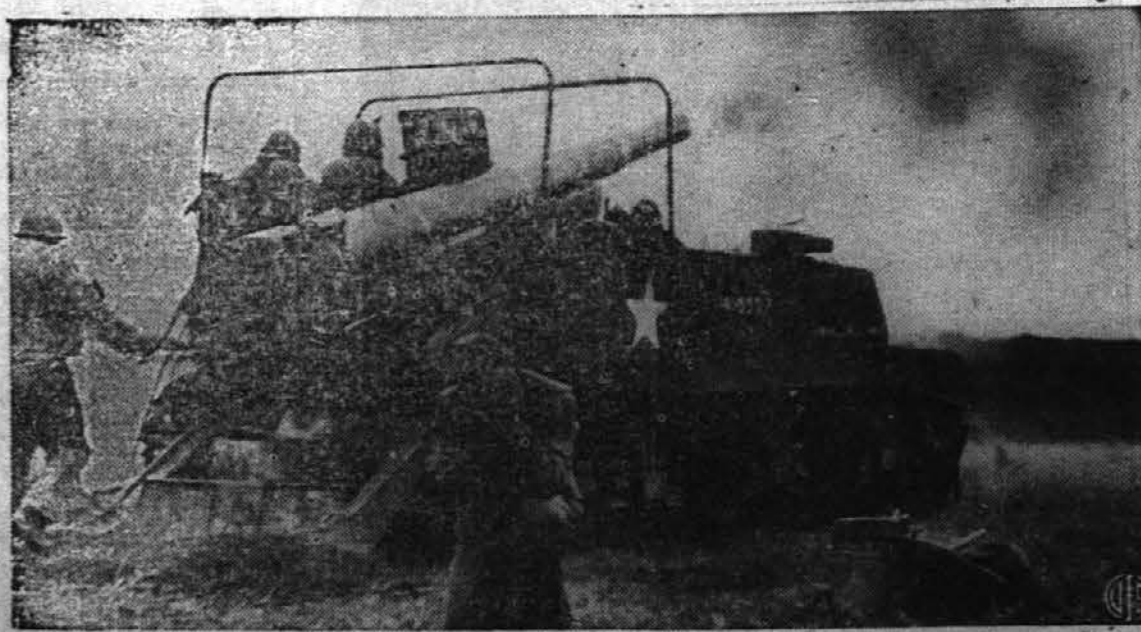
KRAVI V SPOMIN

Menda ni nobena druga krava na svetu bolj ovekovčena, kakor slavna O'Learyjeva krava, ki je leta 1871 ba- je brcnila svetilko v hlevu in tako povzročila veliki chicaški \$200,000,000 požar, ki je takrat požgal celo mesto. Takrat so še sredi mesta lahko imeli krave pri hišah. Chicaška mestna uprava je kupila tisto nesrečno O'Learyjevo hišo za spomin, in tam, kjer je bil kravji hlev, so leta 1928 postavili posebno ploščo z zgodovinskim napisom, ubogi kravci v spomin. Na neki finančni seji, ki se je vršila pred kratkim, je mestni priglednik poročal, da prinaša tista hiša mestu \$25 najemnine na mesec. Sklenjeno je bilo, naj se dohodki uporabljajo za vzdrževanje omenjenega spomenika. Tako s tistim kravjim hlevom vsaj ni posebnih stroškov, in ko bi tista kravica vedela o vsem tem, bi se ji gotovo dobro zdelo.

BOJNO GESLO

Gotova kompanija odlične 90 divizije v tretji ameriški armadi v Franciji se je odlikovala od D-dneva pa do danes, in če leže pred Amerikanci še večje zmage, kakor so jih že do sedaj pridobili, bo ta kom-

DOLGI TOMAŽ

Ta 155-mm. top "Long Tom", pritrjen na ogrodje Sherman tanka, je ravno izstrelil "kroglico" v nemške naprave preko reke Moselle v Belgiji. Topničar gredaj si je zatislil ušesa. Kadar ta ogromna pištolica poč, se zrak počeno pretresa.

POSLEDNJI TRENUTEK

Profesor Jirasek trdi, da ne moremo točno določiti trenutka, ki se v njem konča človeško življenje. Tudi iz simptomov bližajoče se smrti ne moremo ugotoviti poslednjega trenutka pri umirajočem. Cela vrsta znamenj naznanja ugasnitev človeškega življenja: bolnikov izraz, njegovo dihanje, njegov utrip in njegov krvni pritisk; pri nekaterih boleznih naleti-mo pa še na posebne pojave, na primer na mrliški duh iz ust pri sepsi, vzlic temu ne moremo pa vnaprej zatrdno pribiti, kdaj bo nastopila smrt. Pogosto nastopi smrt presenetljivo hitro, drugi pa spet vzlic vsem smrtnim simptomom zelo počasi. Razlikujemo naravno in patološko smrt. Naravna smrt je smrt zaradi starostne oslabelosti. Vsakemu živemu bitju je po naravnih zakonih odmerjen določen čas, čigar dolžina se ravna po potrebah vrste in ne po potrebah posameznika.

Vsak zdrav človek se po naravi boji smrti. Strah pred smrtjo ni vedno enak, odvisen je od predstav, ki jih ima o smrti in posmrtnem življenju umirajoči. Veliko vlogo igrajo verski nazori in osebna človekova vera. Pridružijo se še značaj umirajočega, dejanja, ki jih je v življenju storil, in zavest dolžnosti v smrtni uri, saj ima vse to psihološki vpliv na poslednji trenutek človeškega življenja, če ugaša življenje pri nezmanjšani inteligenci in pri jasni zavesti. Pogosto se pa zgodi, da razni bolezenski pojavi, kakor na primer razlitje krvi po možganih, bolnikove nazore in duševne moči v smrtni uri spre-mene.

V starem veku se ljudje niso bali smrti. Smrt se jim ni zdela strašna, v junaški smrti so videli celo lep življenjski konec. Kralj Leonida je pri zadnji bitki zaklical svojim Spartancem: "Le pogumno naprej, drevi homo večerjali v podzemlju!"

Sokrat je pričakoval, da se bo v onstranskem življenju lahko pomenoval z vsemi velikimi duhovi iz stare dobe; Platon je pa menil, da mu bodo po smrti jasne vse skrivnosti narave. Seneca je napisal: "Duša se vrne tja, odkoder je prišla. Po življenjskih zmešnjajah jo pričakuje večni mir."

panija prav gotovo tudi imela svoje prste zraven. Omenjeni ameriški borci se namreč ravnajo po geslu, ki ga je zaklical neki poročnik, ko je v spajnu govoril: "Če jih je manj kakor kompanija, jih bomo napadli; če jih je več kot ena armada, bomo poklicali rezerve na pomoč."

SREČA

Ime mu je bilo John H. Morris in bil je podporočnik pri kraljevi mornarični prostovoljski rezervi. Anglež, 19 let star, pilot. Ni bil sam. Z njim je bila Patricia, njegova 18-letna ameriška žena, s katero sta bila poročena ravno teden dni. Ogledovala sta mesto New York. Poročnik je peljal svojo nevesto v Empire State Building, odkoder je tako lep razgled. Ravno ko je kupil vstopnico, pa se mu približa majhen čokat mož pod velikim klobukom in mu poda vojni bond za \$100. To ni bil nihče drugi kakor sam župan La Guardia. Fant je dobil darilo, ker je kupil ravno 5 milijonsko vstopnico za opazovališče v tem poslopju, odkar je na razpolago občinstvu od 1. maja 1931. V Ameriki človek res nikoli ne ve, kdaj mu bodo po sili kak stotak potisnili v roke!

HITLERJEVA LJUBICA

Neki nemški vojak, ki so ga Zavezniki ujeli v Belgiji in ki pravi, da je bil preje Hitlerjev

O smrtni slutnji govorimo lahko le z največjo previdnostjo, saj je ta slutnja pogosto le splošni bolnikov strah pred operacijo. Profesor Jirasek pa le ne izključuje docela smrtne slutnje in navaja primer, ko je neka pametna ženska z razmer-no lahnih vnetjem trebušne mreje dejala: "Vem, da bom danes umrla," in je res tisti dan umrla. Pretežna večina ljudi se pa ob bližajoči se smrti niti ne zaveda resnosti svojega položaja in do poslednjega trenutka goji upanje na izboljšanje ali ozdravljenje.

Profesor Jirasek govori tudi o nastopu smrti pri usmrtnitvah. Prejšnje čase so ljudje mislili, da živi obglavljenčeva glava še nekaj časa po smrti. Priče trde, da so lica Charolte Cordaieva, Maratove morilke, ki so jo leta 1793. obglavili, zardela prav v trenutku, ko je njena glava odletela s klade. Takrat so menili, da odsekana glava še čuti in misli.

Francoski kirurg Ongeot je naredil nenavađen poskus, ki spominja po svoji strahotnosti na grozotne zgodbe Edgarja Allana Poeja. Ta zdravnik se je namreč pogodil z nekim morilcem, ki je bil obsojen na obglavljenje, da bo po smrti odprl desno oko, ako bo njegova glava še po obglavljenju zmožna kakšne misli. Poskus se ni posrečil. Profesor Jirasek meni, najsi bi tudi na obglavljen-čevem obrazu opazili trzanje, da bi morali gibanje mišic pripisovati le pričetemu dihanju ali kakšnim drugim refleksnim gibom. Pri vsaki usmrtnitvi nastopi smrt takoj in brez slehernih bolečin. Človeško življenje se brez trpljenja v trenutku obglavljenja konča, samo telo zgolj anatomsko še nekaj časa živi. Kirurg Aschoff je leta 1917. pri neki obglavljeni ženski opazil, da ji je srce utripalo še 24 ur po usmrtnitvi.

Znano je, da utegne nenadno močno srčno razburjenje, pa najsi bo to veselje, žalost, jeza ali strah, človeka na mah ubiti. Za kirurga je posebno važna nenadna smrt zaradi strahu. Kot zgled navaja profesor Jirasek primer s svoje klinike: neki 28letni možak z dežele je tik pred operacijo v začetku narkoze zaradi nenavado hudoga strahu umrl.

osebni strežaj, je povedal, da Hitler nikakor ni slep in mrtev napram ženskam in da je zadnja štiri leta naklonil svojo ljubezen neki stenografki v Monakovem.

"Firerja je težko doumeti," je priznal ta ujetnik. "Vsak dan je drugačen. Danes se kar topi od prijaznosti, jutri je spet ves robot in bodeč, toda nikakor ni res, da bi bil neobčutljiv za žensko privlačnost. Res pa je, da se Hitler nikdar ne dotakne mesa, pijače in tobaka in spi samo pet ur vsako noč."

PREIZKUS ODMERKOV

Da bi preizkusili, če so ameriški vojaški odmerki konzerviranih živil zadostni in zadovoljivi, so poslali 900 vojakov, veteranov iz bojev na Aleutih, za osem tednov v Tarryal gorovje, 8.500 čevljev nad morjem. Tam so se vežbali prav tako naporno, kakor bi bili v bojih. Jest jim niso dali drugega kakor navadne vojaške racije. Preizkušnja se je obnesla povoljno. Vojaki so zgubili povprečno pet funtov teže vsak, toda bili so bolj zdravi kakor prej. Tak živež je toraj zadovoljiv, samo to so iznašli, da bi bilo še boljše, ko bi bile racije malo večje in bi vsak vojak dobil racijo in dve tretjini na dan.

OGLAŠAJTE V "AMER. SLOVENCU"!

RAZPRAVA O PEČENEM PRAŠČKU

Človeštvo, poroča neki kitajski rokopis, katerega mi je prijatelj M. vljudno prebral in razložil, je jedlo v prvi sedemdeset tisoč rodov meso surovo, ga opraskalo z nohti ali odgrizlo od žive živali. Jasno meri na to dobo njihov veliki Konfucij v drugem poglavju svojega dela "Svetovne izpremembe," kjer omenja neko vrsto zlato dobe z označbo Cho-fang, dobesedno "Praznik kuharjev." Rokopis pripoveduje nadalje, da je svet slučajno iznašel znanost pečenja mesa na pločevini ali bolj, na žerjavici, na tale način!

Svinjski pastir Ho-ti je odšel nekega jutra v gozd kot po navadi, da nabere žira za svoje prašiče ter pustil kočjo v varstvu najstarejšega sina Bo-boja. Ta je bil velik, štorast deček, ki se je rad igral z ognjem, kot delajo to navadno taji dečki, a pri tem je dopustil, da je ušlo nekaj isker v snop slame, ki se je naglo vnela in razširila ogenj po vseh delih njihovega revnega stanovanja, dokler ni bilo popolnoma upeljeno. Skupno s kočjo — žalostno tvorbo predpotopne stavbe, kakor si lahko mislite — kar je bilo še večje važnosti pa je poginil tudi precejšen zarod mladih prašičkov, nič manj kot tvevet po številu. Kitajske prašičke so smatrali za delikateso po vsem vzhodu od najstarejših časov, o katerih beremo. Bo-boja se je polastila velika prepadlost, kar si lahko mislite, ne toliko zaradi bivališča, kajti z očetom bi lahko postavila vsak čas zopet drugo iz nekaj suhih vej in z delom ene ali dveh ur, temveč zaradi izgube prašičkov. Medtem ko je razmišljal, kaj naj reče očetu in je obupno vil roke nad kačedim se ostanokom enega izmed prašičkov, mu je udaril v nos prijeten vonj, ki nikakor ni bil podoben onim vonjem, katere je doslej spoznal. Od kod utegne prihajati — od požgane kože ne, takšen duh je duhal že poprej — kajti to nikakor ni bila prva nesreča te vrste, katere se je zgodila po zanikarnosti tega nesrečnega mladega požigavca. Še manj je bilo to podobno vonju kakega zelišča, plevela ali rastline. Sline so se mu pričele cediti. Ni vedel, kaj misliti. Nato se je sklonil doli k tlom, da bi potipal prašička, da bi čutil, ako je še kako znamenje življenja v njem. Osmo dil si je prste in da si jih ohladil, jih je po svoji budalasti navadi vtaknil v usta. Nekaj koščkov opaljene kože se je oprile njegovih prstov in prvič v svojem življenju — v življenju sveta, prav za prav, kajti pred njim ni nihče tega vedel, je okusil — . . . hrustajočo, opaljeno kožo pečenega prašička! Znova je potipal in segel je po prašičku. Ni ga več peklo kot poprej, vendar si je oblizoval prste kot iz nekake navade. Slednjič je spoznal, da je bil prašič ono, kar je tako dišalo, da je bil prašič ono, kar je dalo tako slasten okus; in vdal se je novorojenemu užiku, pričel trgati polne pesti opaljene kože skupno z mesom in si mašiti usta, ko vstopi oče, oborožen z gorjačo, med kačede se tramovje. Ko je uvidel položaj, je pričel udrihati po ramenih mladega lopova, kot bi se usula toča, za kar pa se Bo-bo ni zmenil nič bolj kot bi bile muhe. Ščetajoče ugodje ki ga je občutil v želodcu, ga je napravilo neobčutilivega za vsako neugodje, ki bi ga utegnil občutiti v onih oddaljenih delih. Oče naj le prilaga, a od prašička ga ne bo mogel odbiti, dokler ga ne sne. Šele, ko je oče nekoliko bolje pre-

motril položaj, se je pričel naslednji pogovor:

"Ti požrešno ščene ti, kaj vendar ješ? Ali ni dovolj, da si mi požgal tri hiše s svojimi pasjimi budalostmi, za kar naj te vzame vrag; sedaj moraš jesti še ogenj in ne vem kaj še drugega — kaj imaš vendar tam, ti pravim?"

"O, oče, prašič, prašič! Pojdi vendar, sem in pokusi, kako slasten je ožgan prašič."

Ušesa so se Ho-tiju zvila od groze. Preklinjal je sina, preklinjal je sebe, da je mogel roditi sina, ki uživa ožganega prašiča!

Bo-bo, čigar vonj se je od jutra sem čudovito poostiril, je izkopal v kratkem še enega prašiča, ga kar popolnoma pretrgal na dvoje, vrgel z vso silo manjšo polovico Ho-tiju v roke, še vedno kričeč "je, je, je ožganega prašiča, oče, samo pokusi ga, — o Bog —" in si je med podobnim, divjim vzklikanjem mašil usta, ko da se hoče zadaviti.

Ho-ti se je tresel po vseh udih, ko je prestregel gnusno stvar v roke, in ko je še omahoval, ali naj usmrti sina kot kako nenaravno spako, tedaj mu je opečena prašičja koža osmodila prste kot poprej sinu; pomagal si je z istim zdravilom ter pri tem nekoliko okusil prijetnega okusa, in če tudi je delal na videz če tako kislata usta, mu je bilo vendar všeč. Končno sta sedla oče in sin prijateljsko k jedi in nista prenehala, dokler nista pospravila vsega, kar je ostalo od prašičjega zaroda.

Bo-boju je bilo zabičano, naj nikar ne izda tajnosti, kajti sosede bi ju gotovo kamenjali kot dva ostudna malopridneža, ki da sta se upala izmisliti izboljšanje dobrega mesa, ki jim ga je Bog poslal. Vsekako so se širile čudne govorice. Opazili, so, da je pogorela Ho-tijeva hiša pogosteje kot kdaj prej. Požari in zopet požari od tega časa dalje. Nekateri je izbruhnil pri belem dnevu, drugi v nočnem času. Kadarkoli je svinja vrgla, je bila Ho-tijeva hiša prav gotovo v ognju; in čemur so se še bolj čuditi, Ho-ti sam, namesto da bi kaznoval sina, je postajal, kot se je zdelo, vedno bolj prizanesljiv proti sinu. Končno so jih opazili in razkrili grozno skrivnost. Oče in sin sta bila pozvana k sodnijski obravnavi v Peking, takrat še neznan mesto sedež sodnijskim sedežem. Podali so dokazni material (evidenca), zasovraženo jed so pokazali v sodnijski dvorani; in že hoteli izreči rabsodbo, ko zaprosi predsednik porotnikov, naj podajo v porotno klop nekoliko ožganega prašiča, zaradi katerega sta bila zločinca obtožena. Pretipal ga je sam, pretipali so ga vsi in si pri tem osmodili prste, kot se je to zgodilo Bo-boju in njegovemu očetu; nakar jih je narava prisilila k istemu pripomočku, da so si obliznili prste — toda spričo očitnih dejstev, kljub najjasnejšemu poverljivemu govoru — kar jih je kdaj sodnik govoril porotnikom — v suplost vsega sodišča, mestnih prebivalcev, tujcev, poročevalcev in vseh navzočih — ne da bi zapustili porotne sedeže, brez vsakega posvetovanja, so oddali enoglasno poudarek: "Ni kriv!"

Sodnik, bistroumen človek, je zatisnil oko pred očitno rabsodbo; ko je razpustil porotnike, je odšel skrivaj naokrog in pokupil vse prašičke, ki jih je bilo mogoče dobiti za denar. V nekaj dneh je bila že v ognju Njegovega sodnega veličanstva mestna hiša. Stvar se je razširila z bliskovito naglico in odsele je bilo videti po-

Kakor napoveduje CAA, bomo imeli v letu 1950 425.000 pilotov izvešanih za vojskovanje in pol milijona lahkih osebnih letal. To kaže, kako neizmerno hitro raste zanimanje za povojno zrakoplovstvo. Na sliki vidimo prve poskusne "Aerona", ki so bili napravljeni v Middleton, Ohio. Cena bo približno ista kakor za srednje drage avtomobile.

žare vse povsod. Kurivo in prašiči so postali v vsem okraju neznanoski dragi. Zavarovalni uradi so zaprli drug za drugim vrata. Ljudje so zidali vedno manjše hiše dan za dnem, dokler se niso pričeli bati, da se bo izgubila vsa znanost in arhitektura na svetu. Navada, zažigati hiše se je tako razpasla, dokler ni s časom, poroča rokopis, vstal mož, kot naš Locke, ki je razkril, da se more svinjsko meso, seveda tu-

VLADNI PROGRAM ZA POBIJANJE JETIKE

Zvezna vlada zbira svoje zdravstvene sile v napovedi vojne zavrtni morilki jetiki, ki je največja sovražnica javnega zdravja. Kot dobro orožje v tem boju ji bo služila nova kongresna odredba, ki jo je podpisal predsednik Roosevelt v preteklem juliju. Tozadevni program se bo pričel izvajati, kakor hitro bo nakazana predložena in odobrena vsota, \$10.000.000, namenjena za pobijanje tuberkuloze širom Zed. držav.

Posebni Oddelek za kontrolo tuberkuloze je že bil organiziran v zveznem uradu za javno zdravje in sicer je oddelek organiziral dr. E. Hilleboe, ki je načeloval in vodil delo tega urada na tem polju že od leta 1942.

Novi oddelek bo imel predvsem tri glavne naloge in sicer: razvijal bo do boljše izpopolnitve zdravstvene odredbe potrebne za učinkovito preprečitev širjenja te nalezljive bolezni; dalje bo v tem smislu tudi sodeloval s krajevnimi in državnimi ter drugimi okrožji, in končno bo skrbel za to, da se bolezni ne bo prenašala iz ene države v drugo, ter bo v vseh ozirih šel na roko Uradu za javno zdravje v uvajanju in vzdrževanju

potrebne kontrole, preprečitve bolezni ožir. nalezljivosti ali okuženja in pa lečenja ali zdravljenja obolelih.

V Zed. državah umrje letno okrog 60.000 ljudi za jetiko. Obsežnost problema je torej očitna in to tembolj, ko seznam kažejo, da jetika pobere po enega od vsakega šest belcev, ki umrjejo med starostjo 20 do 34 let, dočim je med črnci tako razširjena, da je od vsakega treh slučajev smrti v omenjeni starostni lestvici po en slučaj pripisati jetiki. Število smrti radi jetike pa nikakor še ne razkrija resničnega stanja v tem pogledu, niti pravega obsega razširjenosti te bolezni. Približno 130.000 mladih ljudi obojega spola je bilo zavrtnjenih ob preiskanju za vojaške službovanje, ker se je izkazalo, da imajo jetiko v eni ali drugi obliki, poleg teh pa je še na tisoče drugih, ki so deloma ozdraveli ali okrevali od te bolezni, toda morajo živeti v vednem strahu, da se bolezni morda povrne, ako se ne drže strogo omejenih in določenih fizičnih kot mentalnih aktivnosti.

Problem v pobijanju tuberkuloze predstavlja tudi pomankanje zdravnikov. V 26 od 48 držav ni zadostnega števila

zdravnikov, ki bi mogli voditi in izvajati učinkovit program za kontroliranje tuberkuloze. Ta program namreč zahteva širokopotezno preiskavo, nadzorstvo zdravstvenega stanja okrevajočih jetičnih bolnikov, zdravljenje v sanatorijih in končno rehabilitacijo ozdravljenih. Iz tega razloga je bila tudi potrebna uvedba vladnega programa za pobijanje jetike, a drug vzrok pa je tudi ta, da je mnogo delavcev v vojni industriji obolelo za jetiko, toda niso mogli biti sprejeti v bližnja zdravilišča radi regulacij, po katerih morejo biti sprejeti v sanatorije le bolniki iz domačega okrožja ali države.

"Nova postava ozir. odredba," je dejal dr. Hilleboe, "poblašča Urad za javno zdravje, skupno z državnimi ali okrožnimi uradniki za javno zdravje, da te ovire odpravi in prične s temeljitim delom za odpravo tuberkuloze med ljudstvom v splošnem. Urad za javno zdravje je že napravil načrte za širokopotezno izvajanje svojega programa, katerega se bo pričelo izvajati še to leto, ozir. kakor hitro bo nakazana za to določena vsota. S pomočjo nedavnih dognanj na polju raziskovanja za pobijanje jetike bo zdaj mogoče v nekaj letih izslediti takorekoč vsak slučaj tuberkuloze med prebivalstvom in to brez visokih denarnih izdatkov."

"Začetni program, ki ga je izvajal urad za javno zdravje od leta 1942, na podlagi nujnostne odredbe za pobijanje tuberkuloze, je pokazal v polni meri uspešnost novih metod za kontroliranje tuberkuloze v širokem obsegu."

Dr. Hilleboe je tudi dejal in poudaril, da je mogoče tuberkulozo preprečiti ali zatreti do gotove mere, toda do danes še ni zdravila, seruma ali leka, ki bi mogel jetiko docela odpraviti, ko se je enkrat s svojimi nevarnimi ključniki nastanila v telesu. V to smer, za uspešno zdravljenje je bolj resno okuženih bolnikov, bo treba še temeljitega raziskovanja, je dejal Dr. Hilleboe.

"Tuberkuloza," je dalje dejal dr. Hilleboe, "je socialni in ekonomski problem in obenem resen zdravstveni problem, ker je to kronična bolezen, ki je najbolj razširjena med delavskim sloji, ter povzroča pogosto in dolgotrajno bolehanje in v številnih slučajih prerano smrt. Spričo dalekosežnih socialnih in ekonomskih učinkov zahteva problem nalezljive bolezni pozornost in aktivno sodelovanje vseh javnih in privatnih agencij, ki naj bi skupno delovale na tem, da se uvede uspešna kontrola in svrhu omejevanja razširjenja jetike, ter se s tem zaščiti ljudsko zdravje. Temeljna smernica ali cilj U.S. P.H.S. (United States Public Health Service) programa za pobijanje tuberkuloze bo kooperativna akcija med krajevnimi zdravstvenimi oddelki, zdravniškimi organizacijami, prostovoljnimi ustanovami za pobijanje tuberkuloze, delodajalci, ter delavstvom in pomožnimi in dobrodelnimi organizacijami."

F.L.S.—Common Council.

Braxon Paste nudi takojšnjo pomoč za srbečo kožo, koristno za zdravljenje "Athletes foot", garje, lili, in en lonček se vam bo postal po poštenu povzetju. Denar se vrne, ako ne bo popolnoma zadovoljivo.

"brivsko srbečico", mozolje in druge manjše motnje na koži. Braxon Paste je zelo zdravilno mazilo, ki je brez duha, ne umeže, lahko uporabljivo in ne potrebuje obvez. To je formula nekega čičkega lekarnarja z 20 letno izkušnjo. Pošljite en dolar, za navadni lonček, ali pa \$1.75 za lonček dvojne velikosti na "BRAXON CO. 322 So. Clark St., Dept. A, Chicago."

OGLAŠAJTE V "AMER. SLOVENCU"!

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

1. Nedelja — 18. pobinkoštna
2. Ponedeljek — Angeli varuhi
3. Torek — Terezija, Mala cvetka
4. Sreda — Francišek Asiš.
5. Četrtek — Placid
6. Petek — Bruno
7. Sobota — Češčenje rož. venca

OSEMNAJSTA NEDELJA PO BINKOŠTIH

"Ustani, vzemi svojo posteljo in idi na dom" (Mat. 20, 6).

Kadar kliče Bog, bi moral biti vsak pripravljen, da sledi klicu in izpolni voljo božjo. Pripravljenost za storiti naše dolžnosti je važna in potrebna čednost. Zveličar govori o potrebi te čednosti v priliki o delavcih za vinograd. "Idite tudi vi v moj vinograd in dal vam bom, kar je pravično" (Mat. 20, 4). Galen, ki je bil svoj čas sloveč zdravnik, imenuje zaposlenost, delo, izvrševanje dolžnosti "zdravnika narave", in Burton meni, da je lenoba, pohajkovanje, tratenje časa mati vsake mizerije med ljudmi.

Lep vzgled pripravnosti za delo je evangelist Luka, čigar god obhaja cerkev na dan 18. oktobra. Sv. Luka ni izmed apostolov. Kot evangelist ima poleg sebe vola. To je prevzeto od simbolov, katere omenja prerok Ezekiel, in pomenja žrtvovanje stare zaveze, toraj na mišičen način žrtev in mašništvo Kristusovo, na kar Lukov evangelij prav posebno opominja.

Luka je bil pagan, rojen v mestu Antiohija in po poklicu zdravnik, kakor pove Sv. Pavel. Zaslišal je klic božji, sledil klicu in izpolni voljo božjo. Pripravljenost za storiti naše dolžnosti je važna in potrebna čednost. Zveličar govori o potrebi te čednosti v priliki o delavcih za vinograd. "Idite tudi vi v moj vinograd in dal vam bom, kar je pravično" (Mat. 20, 4). Galen, ki je bil svoj čas sloveč zdravnik, imenuje zaposlenost, delo, izvrševanje dolžnosti "zdravnika narave", in Burton meni, da je lenoba, pohajkovanje, tratenje časa mati vsake mizerije med ljudmi.

Lep vzgled za vsakega izmed nas. Delaj, stori, podpiraj, ne zadržuj! Delaj za druge, tako boš delal najbolje tudi zase. Luka ni samole zdravnik Luka, ker je delal za druge, je postal Sv. Luka. Ako si pri delu za dušo zdrav na duši, utegneš biti zdrav tudi na telesu. Sv. Luka je dosegel 84. leto starosti. Gibaj se, ne lenari!

SLOVENSKA RADIO URA V MILWAUKEE!

Edina na osrednjem zapadu, z izključno slovenskim programom v obeh jezikih, se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure dopoldne preko WRJN RACINE RADIO POSTAJE (1400 Kc.)

Oddaja jo slovenski list "Jugoslovanski Obzor v Milwaukee". Za vrstitve godovnih in drugih čestitk, ali društvenih in trgovskih objav pišite najpogosteje do petka zjutraj na: YUGOSLAV (SLOVENIAN) RADIO HOUR, 636 West National Avenue, Milwaukee, 4. Wis. Telefon Mitchell 4373, ali Mitchell 5551.

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

VAŠI SINOV PRI VOJAKIH

bi radi razumeli, kaj jim vi pišete po slovensko. Pri tem jim je najboljši tolmač za razne besede in izraze

"ANGLEŠKO - SLOVENSKO BERILO"

"ENGLISH-SLOVENE READER"

Sestavil in spisal Dr. J. F. Kern

katere stane \$2.00

To berilo je pripravno za učenje angleščine za starejše in za mlajše za učenje slovensčine.

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Rd., Chicago 8, Illinois

ČLOVEŠKI VLAK BREZ KOLES

Stopaje drug za drugim povprek delajo nosilci kitajski bojevnik svoje opremo obsešno na bambusove drogove. Ta način prevažanja jim je bolj pripraven kakor pa da bi vsak nosil svoj nahrbtnik. Shajajo se, da se postavijo in uredijo za napad proti japonski utrjeni točki blizu Hen-gyang, Kitajsko. Slika je dala na razpolago kitajsko obvestilno ministrstvo.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

Zedinjenih Držav, Sedež: Joliet, Ill. Inskorp. v drž. Illinois Severne Amerike. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR: Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois...

NADZORNI ODBOR: Andrew Glavacki, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR: Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.

URADNO GLASILO: "Amerikanski Slovesnik", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jna 1944 je DSD izplačala svojim članom in članicam...

Društvo za DSD, se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav...

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati...

Poleg smrtnine izplačuje DSD, svojim članom (icam) tudi bolniško podporo...

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD je 124.46% solventna; to potrjujejo Izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno mrežo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali list- meno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

RAZGOVOR Z AMERISKIM VOJAKOM SLOVENCEM JAKOBOM PETRICEM

Bilo je zadnji teden. V uredništvu je prišel rdečelični Pfc. Jakob Petrič, nečak od Mrs. Gregor Gregorič iz 22nd Place...

"Začni kar od kraja. Kdo in kaj si, povej!" "Ime mi je Jakob Petrič. Doma sem iz vasi Lipsenja, fara Grahovo pri Cerknici na Notranjskem..."

"Bilo je ravno 19. novembra 1941. Odšel sem v Camp Grant, Ill., in čez par dni sem se odšel naprej v Camp Croft, So. Carolina..."

Ravno na božič dne 25. dec. 1942 smo odšli z ekspedicijo na morje. Ladje so se zagugale v spremstvu številnih rušilcev in letal in po 14 dnevem križarjenju so nas izkrcali v Oranu v Severni Afriki...

"Zelo zanimivo, počakaj trenotek in povej, kako so se obnašali kaj Arabi?" "To so čudni ljudje. Z vsakomur so, kdor jim da kaj bakšiša..."

"Dne 9. aprila 1943 sem bil ranjen pri Fandocku v Tuniziji blizu Tunisa. Bil sem v bolnišnici kak mesec in pol. Potem sem se vrnil k svoji stotniji in sem se udeležil več bojev..."

RABLJENA OBLEKA BO POMAGALA

Značilna med milijoni vojnih žrtev, ki potrebujejo našo pomočeno obleko, da jih ne bo zeblo letošnjo zimo, je ta žena, ki je bila ujeta na Poljskem...

Ljudje so se nam dobričkali. Izjavljali so se proti fašistom in Nemcem in so pripovedovali, kako so bili zapeljani v fašizem...

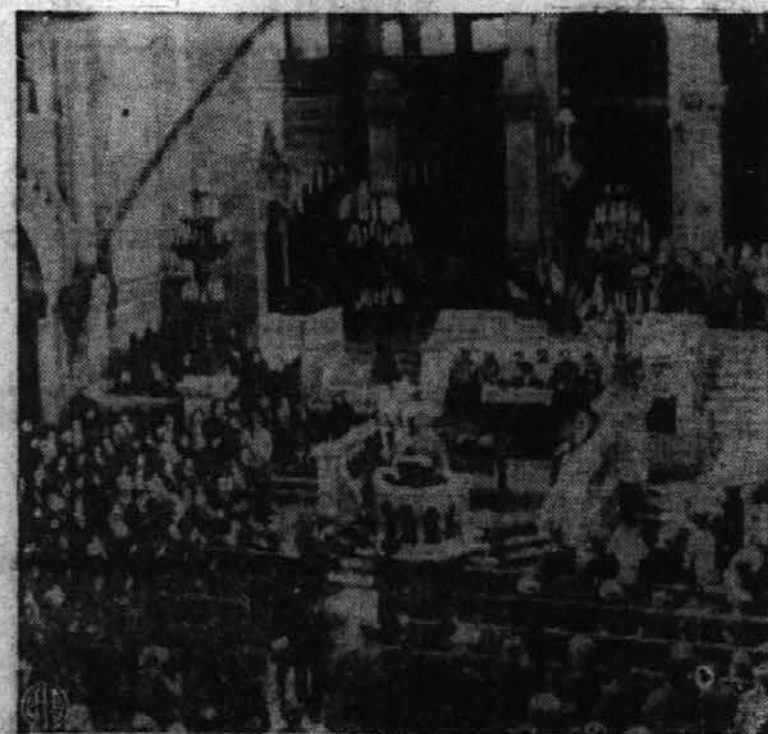
"Izborna. Vsaka stotnija ima svojega kaplana. Tudi zdravniško zelo skrbijo za vojake, tako, da je vse v najboljšem stanju..."

ALI BODO ZAVEZNIKI RES PUSTILI PARTIZANE SAME (Nadaljevanje s 1. strani)

"Sem soldat, k me vse šteta; po svetu moram, kamor ukaže komendant."

"Še nekaj boš povedal in sicer, kako ste pri vojakih pre-

PROSTOST BOGOSLUŽJA

Francoski Židje so napolnili sinagogo v Parizu, da molijo pri prvem javno opravljenem hebrejskem bogoslužju v svobodni prestolnici, odkar so nastilj estri prostost bogoslužja pred štirimi leti in pol.

ker gerilci sami lahko napravijo red. Nekaj podobnega mora biti v Jugoslaviji...

MEH ZA SMEH

V KINU "Ne razumem, zakaj ste se prej, ko je bila tema, stisnili k meni..."

HŠNI KLJUČ Na stopnicah neke stanovanjske hiše sem ondan prestrgel razgovor med dvema gospoema o starem, a še zmerom neresenem problemu...

"O, ne," odgovori druga, "saj se ne upa. Veste, ključ, ki mu ga dam, sploh ni od hišnih vrat..."

RECEPT "Vaš mož potrebujejo samo miru, popolnega miru. Zato sem zapisal uspavalne praške..."

Vaše molitve SO ZA POKOJNE Vaše cvetlice SO POSLANE K POGREBOM DA TOLAŽIJO ONE, KI SO ŽIVL

POSLUSAJTE Jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi.

PRODAM 2-stanovanjska zidana hiša po 5-6 sob, "furnace heat". Nahaja se na 2806 So. Ridgeway Ave. Cena je \$9,000;

ANTON JORDAN 2417 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Telefon Rockwell 7196

DR. H. M. LANCASTER Dentist 2159 West Cermak Rd. Telefon Canal 3817

V GOSTILNI "Gospod natakak, kakšno kosilo naj pa to bo! Takšna nesramnost! Prosim, pokličite takoj gospodarja!"

"Ga ni, gospod!" "Kje pa je?" "Na kosilo je šel, v restavracijo nasproti."

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z globoko žalostjo v srcih naznanjamo sorodnikom in znancem tužno vest, da je kruta smrt izrgala iz naše srede preljubljenega soproga in skrbnega očeta

BLAŽ CHUVAN

Po dolgi mučni bolezni je za vedno zatihnil trudne oči dne 9. septembra 1944 v 57. letu starosti.

Rojen je bil na Vranskem, Jugoslavija, pokopali smo ga dne 13. septembra po cerkvenih obredih na slovenskem pokopališču v Zeleni dolini.

Zalujoči ostali: THERESA CHUVAN, soproga; ROBERT (nekje na South Pacific) in EUGEN, sinova.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z šalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrla 29. avgusta 1944 v Mt. Carmel Hospital previdena s. v. zakramenti

AGNES DOBRAUC

Pokojna je bila rojena 15. septembra 1875 v fari Podsedra na Spodnjem Štajerskem. Pokopana je bila 1. septembra na St. Mary pokopališču v Pittsburg, Kansas.

Nadalje se sahalimo za obilne sv. maše ter za vse izraze sočutja in sočutja v naših težkih dneh. Hvala tudi našemu župniku Rev. Father Agatha Brigal in drugih duhovnikov za opravljeno slovesno črno peto sv. mašo z leviti, kakor tudi pevcom pri sv. maši, in lep govor v cerkvi sv. Filipa v naši naselbini Franklin.

Zalujoči ostali: JOHN DOBRAUC, soprog; JOHN, ANTON v Joplin, Mo.; WILLIAM pri U. S. Army v New Guinea, sinovi; MARY A. T. ROJC, in AGNES GINARDI, tukaj doma, hčeri; FRANK DOLLAR v Chicagi, brat, ter 6 vnukov.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

LOUIS J. ZEFRAK

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in šenitovanja. - Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. - CENE ZMERNE.

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francoščine prevedla K. N.

In boječ se, da bi se zdele te besede mladi ženi preočitačoče, je smehljaje se dodal: "Upam, da boste po teh mojih skrbih spoznali, kako dragoceno mi je sleherno vaše dejanje, Orana!"

Orana se je zbalala, da se ne bi njen mož še bolj razgovoril; res čudno, toda mlada žena nežnosti še ni prenesla. Sklonila je glavico v krožnik in pričela pridno nositi v usta. Čez nekaj trenutkov je kakor sama zase, zamrmrala:

"Zdi se mi, da res nimam posebnih sposobnosti za zakonsko ženo. Hkrati se mi pa tudi zdi, da me šolski tovariši mojega moža ne bi prav nič zanimali..."

Ta opomba mladega moža ni spravila v slabo voljo. Imel je celo toliko prisebnosti, da se je zasmejal:

Orana se je tudi sama pričela pritajeno smejati:

"Res je, še sanjalo se mi ni, da se bom tako nenadno poročila in celo v Barceloni! In v takšnih okoliščinah!"

Obmolnila je, potem je pa, še zmerom dobre volje, pristavila: "Ne dvomim, da bom lepega dne res postal vaša prava žena... Za zdaj mi pa dovolite, da se še vnaprej počutim kakor žena na počitnicah... kakor da bi vso to svojo zgodbo brala v kakšnem romanu..."

"Upam, da knjiga ne bo preveč žalostna," je odgovoril prav tako dobre volje njen mož. In potem je naspol zbadljivo, naspol šaljivo pripomnil: "Ali se vam ne zdi takšno branje dolgočasno?"

"Ne. Doslej ni bilo še nič tragičnega." "Kaj pa," je vprašal ljubeznivo in ji nalašč naravnost gledal v oči, "če bi to knjigo brali nekoliko hitreje, in kdaj pa kdaj kakšno dolgočasno poglavje preskočili? Kaj menite, Orana, ali ne bi bilo prijetneje, če bi najbolj zanimiva poglavja prebrala skupaj?"

Instinktivno, ne da bi se zavedala, da bi utegnilo to mladega moža boleti, je Orana živo odkimala: "Nikakor ne!"

Moreno je umolnil. Ni hotel šiliti Orano h kakršni koli odločitvi. Namenil se je, da bo s svojo ženo vljuden, ljubezniv in prijazen, toda ne več. Pustil ji bo svobodno izbiro: odločiti se za življenje z možem, ki ga ji je bila tako nepričakovano izbrala igrična usoda, ali pa ločitev. Toda na to drugo možnost je mladi Španec le redko kdaj pomislil — vse preveč se je zanesel sam nase...

Molče sta pojedla slaščice in kompot. Takoj po kosilu je Moreno vstal in dejal mladi ženi:

"Oprostili mi boste, senora, ker tako hitro odhajam. Toda danes imam na programu neko zelo resno in važno zadevo. V namoestek zase vam bom poslal šopek cvetlic..."

"Oh, nikar se ne trudite," je zardela ugovarjala. "Kupila sem jih davi. Vidite, vse vaze so že polne."

Že si je oblačil površnik, si poveznil klobuk in vzel rokavice. Spet se je nalahno nasmehljajal:

"Bilo bi dobro, da bi vam vselej, kadar pridem domov, prinesel cvetlice. Opravičevala bi moj nenaden prihod, moj nepričakovani vstop v vaše življenje. In kadar me ne bi bilo doma, bi te lepe prijateljice morda pri vas zame storile več kakor sto mojih poklonov... Na svidenje drevi!"

Ko so se za Morenom zaprla vrata, se je Orana sanjavo naslonila na mizo. Težko bi bilo reči, kakšne misli so ji rojile po glavi, kajti izraz na njenem drobnem obrazku se je kar venomer menjaval. Zdal je okrog rdečih ustnic zaplesal smehljaj, zdaj se je mlada žena spet šaljivo namrdnila, potem se je pa na lepem sanjavo, skoraj otožno zazrla predse...

"Kako natanko me je spraševal o mojih znanjih, radovednež zvedavi! Mar se jaz znanim za njegovo delo in za njegove prijatelje?"

Skušala si je priklicati v spomin urad,

kjer dela njen mož. Bila je na poslaništvu samo tedaj, ko je še ne slutela, da bo imel njen mož tam službo, prišla vprašat po njegovih osebnih podatkih. Spomnila se je uradnikov, ki so strankam dajali podatke in tistih, ki so s snopi spiskov hiteli iz sobe v sobo. Eden takšnih je najbrže tudi njen mož...

Ali imajo takšni skromni uradniki sploh kakšno bodočnost? Prav neznanost. Napredujejo po pragmatiki in po določenem številu let gredo v pokoj. To je vsa njihova življenjska pot.

Ne, z možem, kakršen je Miguel, se ne bo mogla ponašati v družbi svojih prijateljev in prijateljic. Zato je bolje, če zdaj še ne govori dosti o njem. Pozneje morda, tedaj, ko mu bo oče priskrbil kakšno primernejšo službo, kakor je pisala v enem poslednjih pisem njena mati.

Pozneje... da! Tedaj ga bo mogla pokazati svojim prijateljicam in svojim znancom tega nesrečnega moža, ki je tako nenadno vdrl v njeno življenje. O, prijateljice bodo takoj opazile, da je lep, stasit, kar očarljiv. Sicer mu pa tudi v nastopu ni česa očitati. Vljuden je, dobro zna kramljati in včasih je celo duhovitejši od drugih mladih mož njegovih let.

Da, upajmo, da bo prišel trenutek, ko ga bo lahko brez zadrege in s ponosom predstavila svojim znancom in prijateljem! Za zdaj mu še ne bo mogla ponuditi pomoči svojega očeta, vse prenejevoljen je bil njen mož te dni ob novici, da so ji poslali opravilo od doma... Treba bo še nekoliko počakati in ujeti primeren trenutek...

XXXVI.

Minilo je nekaj mirnih, prijetnih dni. Potlej so pa na lepem prišle razne malenkosti, ki so mlada zakonca vzburkale in spet spravile v slabo voljo.

Prvi prepriček se je vnel zaradi Oranine nove obleke.

Ko jo je Moreno videl v novi obleki, je takoj izrazil priložnost za poklon. Orana je zardela od veselja in zadoščanja, potlej je pa pristavila, da tako čudovite obleke sešijejo pač samo v salonu Aumadini, v enem najelegantnejših in najdražjih pariških modnih salonov.

"Res čudovito, kako hitro jim gre delo izpod rok," je navdušeno pripovedovala. "Povedala sem jim, da nimam česa obleči, in takoj so mi izgotovili nekaj srčkanih oblek."

"Menda so v tistem salonu že vajeni poslušati ženske, ki tarnajo, da nimajo česa obleči," je nekam zbadljivo odgovoril Moreno, misleč na ceno, ki jo bodo stale te 'srčkane' obleke.

"Najbrže boste prav imeli. Toda jaz sem to upravičeno dejala."

"Vi? Saj je vaša omara vendar polna oblek!"

"Toda oblek, ki jih ne morem nositi!"

"Zakaj ne?"

"Ker so vse preživahnih barv. Zaradi vas, Miguel, nočem nositi tako živih oblek."

"Res? To je lepo."

Obraz se mu je nenadno stemnil. Pomislil je na ljubljeno bitja, ki zaradi njih žaluje...

"Naročila sem si tudi plašč in kostim. Ne prvega ne drugega nimam v črni barvi."

"In ne da bi bili mene vprašali za svet?" je začudeno vprašal mladi mož.

"Ali ste to pričakovali?" je prav tako začudeno vzkliknila Orana.

"Kajpak. Menil sem pač, da me boste povabili, naj z vami izberem blago in kroj oblek in plašča."

"Pri moji veri, na to nisem pomislila!" je vzkliknila mlada žena in prhnila v smeh.

"Se sanjalo se mi ni, da imate kaj pojma o ženskih oblekah."

(Dalje prih.)

S. P. D. SV. MOHORJA

Ustanovljena 31. decembra 1921.

Inkorporirana 12. oktobra 1923.

CHICAGO, ILL.

Odbor za leto 1944:

Predsednik: John Mlakar, 1925 W. 22nd Place
Podpredsednik: Frank Puklavac, 1930 W. 21st Place.
Tajnik: Jos. J. Kopal, 2113 W. 23rd Street.
Blagajnik: Jos. Oblak, Jr., 1840 W. 22nd Place.
Zapisnikar: Anna Zokal, 2050 W. Coulter Street.
Duhovni vođa: Rev. Edward Gabrenja, OFM., 1852 W. 22nd Place
Nadzorniki: John Densa, 2730 Arthington Ave. — Karolina Pichman, 2326 So. Wolcott Ave. — Frank Dolenc, 1940 W. 21st Place.
Porotni odbor: Math Hajdinjak, 2017 W. 21st Place — Leo Mladic, 1919 W. 22nd Place — Pauline Ozbolt, 2029 W. Cermak Rd. — Anna Zorko, 1654 W. 21st Place.
Družbena zdravilnica: Dr. Jos. E. Ursich, 1901 W. Cermak Road in Dr. F. F. Grill, 1858 W. Cermak Road.
Vratar: Frank Roblek, 1833 W. 22nd Place.
Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec".
Seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Wolcott Ave.
Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6. do 45. leta starosti. Pristop v Družbo je prost. Pri Družbi se lahko zavarujete proti bolezni in smrti za samo en dolar mesečine. To je izvanredna ugodnost za vsakega katoliškega Slovence v Chicagu. Rojaki, pristopajte v to domačo Družbo.
Za vsa pojasnila glede Družbe in njenega poslovanja se obrnite na Družbenega tajnika ali pa predsednika.

IZ URADA TAJNIKA S. P. D. SV. MOHORJA

Naša prihodnja redna mesečna seja se bo vršila v nedeljo dne 1. oktobra točno ob pol dveh popoldan v cerkveni dvorani sv. Štefana. Vabljeni ste, da se udeležite v velikem številu. Tem potem prosim, da vsi bolniki vrnejo svoje zdravniške spričevala že v soboto. Prosim vašega sodelovanja v tem oziru. Člani, ki ste zaostali z vašim assessmentom ste prošeni, da poravnate vaš dolg takoj, in to brez posebnega opomina.

Vas še enkrat lepo vabim na našo prihodnjo sejo, da se iste gotovo udeležite.

S sobratskim pozdravom,

Jos. J. Kopal, tajnik.

BUY U. S. DEFENSE BONDS!

Obenem ste vabljeni, da vpišete sebe in svoje družine k prvemu in najstarejšemu slovenskemu podpornemu društvu v Chicagi

DRUŠTVO SV. ŠTEFANA,

štev. 1, K. S. K. J. Chicago, Illinois

Zboruje vsako prvo soboto v mesecu ob 7:30 zvečer v cerkveni dvorani sv. Štefana. Naše društvo vam nudi vse različne moderne zavarovalnice — podporo v bolezni, preskrbo dostojnega pogreba, in goji zdrav koristen šport za mladino. Glede pristopa v društvo se obrnite na odbor:

FRANK BANICH, predsednik

JOHN PRAH, tajnik, 1806 W. 23rd Street

ANTON KREMESEC, blagajnik

IZSEL JE

VELIKI ANGLEŠKO-SLOVENSKI Besednjak

ki ga je spisal in izdal

DR. F. J. KERN

To je najpopolnejši angleško-slovenski besednjak z angleško izgovarjavo. Po tem besednjaku so popraševali. Zdal je besednjak na razpolago.

STANE S POŠTINO \$5.00

kar je poslati z naročilom. Tisti, ki ga želijo dobiti, naj takoj pišejo ponj na naslov:

KNJIGARNA AM. SLOVENEK

1849 W. Cermak Road, Chicago 8, Illinois

ZLATA KRONA

Pravljica. — Napisal Ivan Česnik.

Po cesti je stopal popotnik; veselja mu je žarelo obraz, oči so blodile po zelenih njivah, kjer je valovilo žito. Stopal je mimo lepih, belih hiš z dolgimi, lesenimi hodniki in zamreženimi okni. Na hodnikih so rastle v lončkih pisane cvetke, iz oken je gledalo zelenje, na pročelju so blestele podobe svetnikov. Tu je gledala Marija sedem žalosti popotnika z globoko tugo, tam je izlival sv. Florjan iz golide na gorečo streho velikanski curek vode, ondi je stopal čez reko sveti Krištof s Kristusom na rami, tam je kazal sv. Rok svojo rano, poleg je ležal sv. Aleš pod stopnicami. Na vsakem ovinku je stala kapelica, ta lična in nova, ona zastarela in prepevela, a v vsaki je bilo pred podobo Kristusa ali Marije polno cvetja in zelenja. Drevje je rastle na desno in levo, obloženo z žlahtnim sadjem, košato in visoko. V vrhovih so lestele veje, kot bi si dopovevale bajke in pripovedke iz svojega dolgega življenja.

Dalje je plaval Boštjanu pogled tja mimo svetega Lovreca čez Koreno, daleč na sosedne vrhove in gore. Tako neizmerno lahko mu je bilo v duši visoko gori na planini. Čutil se je svobodnega, brez skrbi, vzvišenega nad vsakdanjimi malenkostmi dolinskega življenja. Zvonilo je poldan, od vseh hribov in dolin so brneli zvonovi. Nekateri so doneli mogočno, drugi skoro boječe, nekateri ponosno, drugi ponižno in vablivo. Med te koprneče in čiste glasove so se mešali kot velik slavospev stvarniku ptičji napevi. Boštjan je snel klobuk, nasonil roke na palico in molil angelovo češčenje. Živina je podela v senco med grmovje in Sultan je zvesto čul nad njo. Iz gozdov je duhtelo po zelenju, smrečju in bukovini, po planini so dvigale in povešale cvetke svoje drobne glavice med sočnatno travo. Človeka se loti v takem svetu prijetno razpoloženje. Najrajši bi se vlegel, del roke pod glavo in gledal po cele ure v oblake, ki plovejo bogve odkod in bogve kam.

Tudi Boštjana je obšlo tako hrepenenje, a spomnil se je Lenčikinega naročila. Zato je vstal, zabičal Sultanu, naj skrbno pazi na živino, ter odšel iskat cvetlic. Veselo je zavriskal in se napolil proti Grmadi. Mogočno je ležala pred njegovimi očmi s svojimi zarezami in drčami, s svojim zelenjem in kamenjem, z bogatimi cvetjem in nizkim drevjem. Hrepenenje in čile, mlade noge so pastirja urno nosile proti cilju. Vriskal je, pel in žvižgal, gledal po dolinah in trgal vsakovrstne cvetke, snežnobeke planinke, rdeče divje rože, ciklamne, črne muške. Ves klobuk si je ovenčal z njimi.

"Dovolj jih je. Lenčika jih bo vesela in gotovo se mi zahvali zanje!" Truden je bil in zahotelo se mu je malo odpočitka. Samo za trenutek se vleže v senco, potem pa se takoj vrnem k svoji čredi, si misli.

Legel je na jasi pod star gaber, si del sukno pod glavo, položil klobuk zraven sebe in se zagledal v oblake. Vse je duhtelo okrog njega, veter je majal drevje, cvetke so pripogibale svoje glavice pod njegovimi dihi. Solnce je žarelo na gabrovih listih, tuintam je pokukal nagajiv žarek skozi gosto streho in zaplesal na licu Boštjanovem. Kos je

pel svojo pesem tam doli v dobravi — pomlad je bila, — zato je pel o ljubezni; dobrikal se je družici in letal okrog gnezda, kjer so čivkali mladiči. Nižje v gozdovih je kukala kukavica. Enakomeren je bil njen glas, a vendar prijeten in vabljiv. Pela je Boštjanu uspa-vanko.

Lahko je bilo pastirju v duši, sleherno žilico njegovega mladega telesa je prevedala zadovoljnost in veselje nad življenjem.

"Tako lepo je na svetu! Mlad sem in zdrav; vsi me imajo radi, najbolj pa Lenčika, moje zlato dekle. Lenčika, ti ne veš kako rad te imam, kako te ljubim. Ozrla si se name, na bajtarsega sina, ti hči prvega kmeta v vasi. Bogve kaj poreče, ko izve, da se imava rada. Hčerko ljubi, njene nesreče ne bi hotel; toda bogatini so vsi enaki. Bogatina hočejo za zeta, ne pa berača. Pa vendar imam upanje, da jo dobim. Dekle me ljubi, in oče Urban se zadnje morda uda..."

Tako je razmišljal Boštjan še nekoliko časa, potem pa je zaspal.

Prišle so tisti čas mimo vile, lepe, bele žene z dolgimi, zlatimi lasmi in z prozornimi, snežnobelimi oblaci. Tudi kraljica je bila med njimi. Najlepša je bila in največja in ponosno je stopala. Zagledale so pastirja in obstale ter občudovale njegovo mičnost in mladniško lepoto.

"Kako čedna postava, sestre! Kako zdravje! Kaka usta, čelo! Oči morajo biti lepe, žive! Sestre, škoda, da jih ne moremo videti," je govorila kraljica, se pripognila in poljubila pastirja na usta. In vse vile so se sklonile in mu pritisnile poljub na usta.

"Ah, kako sladek je ta poljub, sestre!" so ponavljale ena za drugo.

"Blagor dekletu, ki dobi tega fanta!"

"Poglejte, poglejte! Rož je nabral, najbrž za svojo nevesto. Sestrice! Spletimo venec njegovemu dekletu, venec za poročni dan in njemu dajmo šopek!" je ukazala kraljica. "Čudil se bo, ko se prebudi. Vile obdare dobre ljudi, hudobne pa kaznujejo."

Nabrале so cvetlic in spletle venec iz belih, modrih in rdečih rož; naredile so šopek in v sredo vtaknile rdečo gartržo. S svojimi zlatimi lasmi so prevezale šopek in venec ter položile oboje Boštjanu v roko. In zapele so.

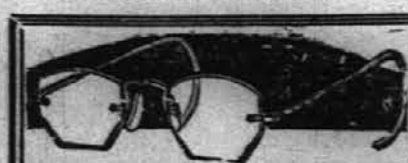
Boštjanu je bilo v spanju lahko, kot bi bil v raj.

"Ta fant ostane vedno pod našim varstvom, sestre," je rekla kraljica.

Tedaj pa se je priplazila mimo velikanska kača. Pravzaprav je bila pol kača v spodnjem, pol deklica v zgornjem delu telesa.

Zagledavši jo, se je kraljica vil hudo ujezila ter rekla z jeznim glasom:

(Dalje prihodnjič)

DR. JOHN J. SMETANA

Pregleduje oči in predpisuje očala. — 23 let iskustva OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue

Tel. Canal 6523

Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.